SUOMEN JUUTALAISTEN
SEURAKUNTIEN KESKUSNEUVOSTO
CENTRALRÅDET FÖR DE JUDISKA
FÖRSAMLINGARNA I FINLAND
CENTRAL COUNCIL OF JEWISH
COMMUNITIES IN FINLAND
המועצה המרכזית של הקהילות
העבריות בפינלנד

Helsinki, 25.11.2022

EDUSKUNTA

ASIA: HE186/2022 VP HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI LAUSUNTO ELÄINTEN HYVINVOINNISTA JA SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Kiitämme lausuntopyynnöstä ja lausumme siihen liittyen kunnioittavasti seuraavaa:

1. JOHDANTO

Hallitus ehdottaa eduskunnalle uutta lakia eläinten hyvinvoinnista (EHL) joka tulisi nykyisen eläinsuojelulain sijaan ja aiheuttaisi muutoksia myös joissakin muissa laeissa. Lakiesityksessä eläimen pistäminen teräaseella olisi sallittua vasta sen jälkeen, kun eläin on ensin mekaanisesti tainnutettu tai surmattu lajille erityisellä tavalla. Käytännössä lakiesityksessä esitetty muotoilu kieltäisi *Shechita*n suorittamisen Suomessa.

Shechita on juutalaisen uskonnon vaatima inhimillinen teurastusmenetelmä, jota edellytetään nisäkkäiden ja siipikarjan teurastuksessa ruoaksi. Määräykset tähän annetaan Toorassa, joka on juutalaisen uskonnon, kulttuurin ja elämänfilosofian lähde. Juutalaisen lain mukaan shechita on ainut tapa, jolla teurastamalla lihasta tulee *kosher,* ruoaksi kelpaava.

2. JUUTALAINEN TEURASTUSTAPA SHECHITA

Kansainvälisesti shechitaa suojellaan lainsäädännössä monin tavoin ja sen kieltäminen nyt ehdotetulla tavalla olisi erittäin poikkeuksellinen toimenpide. Kieltämällä tarkoituksellisesti shechitan Suomi liittyisi erittäin harvalukuisten maiden joukkoon. Shechitan saa suorittaa vain pitkän ammatillisen koulutuksen suorittanut, hyväksytty *shochet.* Juutalaisen shechita-teurastuksen määräysten mukaan eläimen kaikki vahingoittaminen, fyysinen ja henkinen, on ehdottoman kiellettyä ennen viillon nopeaa suorittamista. Esimerkiksi pulttipistoolilla, sähköllä tai kaasulla tainnuttaminen katsotaan vahingoittamiseksi, koska eläin vahingoittuu, useimmiten vieläpä pysyvästi.

Vuodesta 1928 shechita on suojattu monin ensisijaisen ja toissijaisen lainsäädännön keinoin. Esimerkiksi **Euroopan ihmisoikeussopimuksen 9. artikla** suojaa uskonnon harjoitusta ja -vapautta. Edelleen artiklan 2. momentti rajoittaa Suomenkin säädösvapautta seuraavasti: ”Henkilön vapaudelle tunnustaa uskontoaan tai uskoaan voidaan asettaa vain sellaisia rajoituksia, joista on säädetty laissa ja *jotka ovat välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa yleisen turvallisuuden vuoksi, yleisen järjestyksen, terveyden tai moraalin suojaamiseksi, tai muiden* ***henkilöiden*** *oikeuksien ja vapauksien turvaamiseksi.”* Suomen olisi vaikeaa, kenties mahdotonta, säätää Shechita *de facto* kielletyksi rikkomatta Euroopan ihmisoikeussopimusta.

SUOMEN JUUTALAISTEN SEURAKUNTIEN KESKUSNEUVOSTO r.y.
PUH./TEL. (09) 586 0310
MALMINKATU 26, 00100 HELSINKI / MALMGATAN 26, 00100 HELSINGFORS
E-MAIL: srk@jchelsinki.fi

SUOMEN JUUTALAISTEN
SEURAKUNTIEN KESKUSNEUVOSTO
CENTRALRÅDET FÖR DE JUDISKA
FÖRSAMLINGARNA I FINLAND
CENTRAL COUNCIL OF JEWISH
COMMUNITIES IN FINLAND
המועצה המרכזית של הקהילות
העבריות בפינלנד

Helsinki, 25.11.2022

Myös Yhdysvalloissa ja Kanadassa Shechita tunnustetaan lainsäädännössä, jossa määritellään inhimilliset menetelmät teurastuksessa.

Ammattimainen teurastus kuuluu shechitaan. Toimenpiteen saa suorittaa vain perusteellisen, pitkän koulutuksen saanut *Shochet*. Ammattinimikkeelle osuva suomenkielinen vastine olisi kosherteurastaja. Shechita on erittäin nopea ja tehokas toimenpide. Se suoritetaan nimellä *chalaf* kutsutulla kirurgisen terävällä instrumentilla. Veren virtaus aivoihin keskeytyy välittömästi, eläin menettää tajuntansa ja samalla kyvyn tuntea kipua. EU määrittelee tainnutuksen seuraavasti: ”mikä tahansa tarkoituksellisesti toteutettu prosessi, joka johtaa tietoisuuden ja kiputunnon menettämiseen, mukaan luettuna välitön kuolema”. Tämän määritelmän mukaisesti Shechitan oikeaoppinen suorittaminen vastaa tainnutusta.

Eläimen vahingoittaminen tainnuttamalla ennen Shechitaa on juutalaisuudessa ehdottomasti kiellettyä. Shechita on useissa tutkimuksissa osoittautunut inhimilliseksi eläimen lopetustavaksi ja vertailussa muihin menetelmiin tehokkaaksi ja vähintään yhtä hyväksi tavoitteiden osalta [1] . Määräykset Shechitan suorittamiseen on asetettu juutalaisen uskon keskeisessä tunnustuskirjassa, Viidennessä Mooseksen kirjassa (12:21). Shechitaa koskevat ohjeet on annettu sitovina, eikä juutalainen voi niistä uskontoaan, kulttuuriaan ja perinteitään kieltämättä poiketa. Määräykset turvaavat eläimelle nopean ja inhimillisen kuoleman. Mikä tahansa poikkeaminen Shechitan määräyksistä, joiden ytimessä on myötätunto ja tarkka huolenpito eläimen hyvinvoinnista *koko sen elämänkaaren ajan* ovat muodostaneet tuhansien vuosien ajan koko juutalaisen elämän kulmakiven.

Kun Shechita toteutetaan, viillon aloituksesta tajunnan menetykseen kestää lampailla 2-5 sekuntia ja nautaeläimillä 7-20 sekuntia[2][3][4][5]. Ero selittyy nautaeläinten, lampaiden ja vuohien erityyppisellä aivoverenkierrolla. Osa tutkijoista viittaa merkittävästi lyhyempiin aikoihin tajunnan menetyksessä (0,3–2,4 sekuntia). Näkemystä perustellaan nopealla välittömällä verenpaineen laskulla aivoissa (n 20 % normaalista) kun Shechitassa päävaltimot katkaistaan samalla kertaa sekä oikealta että vasemmalta (a. carotis communis dextra & sinistra)[6].

1990-luvulla yhdysvaltalaisissa teurastamoissa toteutetuissa tutkimuksissa todettiin, että tutkituissa 3000 teurasnaudassa ei todettu reaktiota shechitaan lukuun ottamatta hetkeä, jolloin terä kosketti ihoa hetkeä ennen viillon toteuttamista.[7][8] Teuraseläinten säpsähdys ennen viiltoa oli selkeästi vähäisempi kuin yleisesti havaittu reaktio eläimillä ennen korvamerkin asettamista.

[1] S.D. Rosen, Psychological Insights into Shechita (The Veterinary Record, 154, 2004), 759-765
[2] I.M. Levinger, Shechita and Cruelty to Animals (Jerusalem: Maskil le-David, 2004)
[3] T. Grandin & J. Regenstein, Religious Slaughter and Animal Welfare: a Discussion for Meat Scientists (Meat Focus International, 3, 1994), 115-123.
[4] T. Grandin, Animal Welfare and Society Concerns: Finding the Missing Link (Meat Science, 98, 2014), 461-469.
[5] S.D. Rosen, Psychological Insights into Shechita (The Veterinary Redcord, 154, 2004), 759-765.
[6] I.M. Levinger, Shechita and Cruelty to Animals (Jerusalem: Maskil le-David, 2004).
[7] Grandin & Regenstein, Religious Slaughter and animal welfare: a discussion for Meat Scientists (Meat Focus International, 3, 1994) 115-123
[8] T. Grandin, Euthanasia and Slaughter of lifestock (J Am Vet Med Ass, 204, 1994), 1354-1360.

Viillon yhteydessä ja sen jälkeen ei eläimissä havaittu enää reaktiota. Vastaavan verenlaskuun liittyvän reagoimattomuuden ovat todenneet myös muut tutkijat.[9][10]

3. TEURASTUSMENETELMÄT

Lakiehdiotuksess sallitaan useita julmia, eläimelle kärsimystä aiheuttavia ja tehottomia teurastusmenetelmiä, jotka ovat tärkeitä teollisuudelle. Toisaalta siinä täysin suhteettomasti kielletään shechita, pienelle uskonnolliselle yhteisölle kuuluva uskonnollisen vaatimuksen mukainen inhimillinen teurastusmenetelmä.

Mekaaniset teurastusmenetelmät, joihin kuuluu esimerkiksi pulttipistooli, ampuma-ase, sähkötainnutus, sähköistetyssä vesialtaassa tainnuttaminen tai kaasulla tainnuttaminen, aiheuttavat kaikki kipua toteutuksen yhteydessä. Näitä tainnutustapoja ei ole otettu käyttöön eläinten hyvinvoinnin vuoksi, vaan niihin on siirrytty, jotta teurastamoiden kokoa voidaan kasvattaa ja teurastusta toteuttaa teollisessa mittakaavassa. Tavoitteena on ollut estää eläinten ryntäily ja pillastuminen varsinaisella teurastuspaikalla. Tavoitteena on ollut myös saada teurastuksessa käytetty liukuhihna liikkumaan nopeammin. Mekaaninen tainnuttaminen on sittemmin, todennäköisesti teollisuuden tehokkaan ja laajan yhteiskunnallisen vaikuttamisen ansiosta, tullut hieman paradoksaalisesti eläinsuojelujärjestöjen tavoitteeksi ja sen on katsottu palvelevan eläinten hyvinvointia. Tosiasiassa tieteellinen näyttö hyvinvoinnin lisääntymisestä on heikkoa, ristiriitaista ja osoittaa myös sen, että mekaaninen tainnuttaminen epäonnistuu usein ja siksi aiheuttaa eläimille pidentynyttä, kovaa stressiä.[11]

On vaikeaa löytää tieteellistä aineistoa epäonnistuneista tainnutuksista, mutta Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen (EFSA) toteaa raportissaan [12] todenneensa, että epäonnistumisprosentti invasiivisen pulttitainnutuksen yhteydessä on 6,6 % ja ei-invasiivisen tainnutuksen (esim. sähkötainnutus) yhteydessä jopa 31 %. 2013 toteutetussa tutkimuksessa, jossa selvitettiin siipikarjan tainnutusmenetelmiä, todettiin, että epäonnistumisprosentti oli 4 % kaikista teuraslinnuista[13].

Muissa tutkimuksissa Britanniasta on todettu, että sähkötainnutus epäonnistuu noin 12–14 prosentissa tapauksista ja nautakarjalla pulttipistoolilla toteutettu tainnutus noin 5 % (vaihteluväli 2,6-6,6 %) tapauksista[14]. Suomen oloihin sovellettuna nämä tulokset tarkoittavat, että vuonna 2020 teurastetuista 261 685 naudasta arviolta yli 10 000 kärsii epäonnistuneen tainnutuksen aiheuttamasta tajunnan menetyksen siirtymisestä keskimäärin 105 sekunnin

[9] F. Bager et al, Onset of Insensibility of Calves: Effects of electropletic Seizure and Exanguination on the Spontanbeous Eletrocortical Activity and Indices of Cerebral Metabolism (Res Vet Sci, 37, 1992), 223-226.
[10] P. Candotti & G. Diegoli, Ritual Slaughtering. In Conference Acts La Globalizzazioni Aspetti Sanitari e Socio Culturali Derivanti (Italy: Reggio Emilia, 2009)
[11] A.Z Sivotofsky, R.D. Strous, A Perspective on the Electrical Stunning of Animals: Are there Lessons to be Learned from Human Electro-convulsive Therapy (ECT)? (Meat Science 2011)
[12] European Food Safety Authority (EFSA), Welfare aspects of the Mains Systems of Stunning and Killing the Main Commercial Species of Animals (EFSA Journal, 45, 2004)
[13] European Comission, Report from the Commission to the European parliament and the Council on the Various Stunning Methods for Poultry (2013)
[14] K. Fowler, An Animal Aid Investigation into UK Slaughterhouses (Tonbirdge, Kent: Animal Aid, 2009)

ajan, joka aiheuttaa huomattavaa kärsimystä eläimille.[15] Näin ollen voidaan todeta, että jos ja kun uusi lainsäädäntö sallii edelleen näiden menetelmien käytön, ei shechitan kieltämiselle esitetyllä tavalla voi olla perusteita.

Verrattuna mekaaniseen tainnutukseen shechitan perusperiaatteet vaativat, että teurastus on aina tarkoin valmisteltu, toteutettu ja suoritettu. Jos eläin on edes lievästi vahingoittunut ennen teurastusta, se ei kelpaa shechitaan eikä siis kosherlihaksi. Siksi on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että teurastettavia eläimiä kohdellaan poikkeuksellisen hyvin ja että ne pysyvät rauhallisina ja stressittöminä ennen teurastusta. Tätä ei tehdä pelkästään juutalaisen uskonnon vaatimusten vuoksi vaan myös siksi, että melkein mikä tahansa muu menettely tekisi shechitan suorittamisen käytännössä mahdottomaksi.

On myös tärkeää ymmärtää, että useat tutkimukset osoittavat, että kuluttajat eivät ymmärrä eri teurastustapojen eroja, näistä kenties relevanteimpana Euroopan komission toteuttama tutkimus kuluttajien tietoisuudesta eläinten tainnuttamisesta.[16]

4. METSÄSTYS

Metsästyksen salliminen esimerkiksi kulttuurisilla perusteilla, mutta juutalaisten kulttuuristen ja uskonnollisten arvojen jättäminen huomiotta on sovittamattomassa ristiriidassa lainsäädännön yhdenvertaisuusperiaatteen kanssa.

Metsästykseen liittyy eläimen surmaaminen ampumalla, käyttämällä välittömästi tappavia avorautoja tai ansalankaa. Metsästyksen yhteydessä eläimiä ei tainnuteta, vaan ne ammutaan kontrolloimattomissa olosuhteissa eläimen paetessa kauhuissaan. Erityisesti vesilintujen metsästyksessä merkittävä osa riistaeläimistä haavoittuu tai vaurioituu muuten pysyvästi. Metsästyksestä käytävässä kriittisessä keskustelussa tunnistetaan kyllä haavakkojen suuri määrä, mutta yksikään EU:n jäsenvaltio ei ole aloittanut minkäänlaista menettelyä metsästyksen kieltämiseksi eläinsuojeluperustein.

Tutkittaessa hanhenmetsästystä todettiin, että ammutuista linnuista vahingoittui tai haavoittui 29-30 prosenttia.[17] Samoin on todettu, että 2 % ammutuista peuroista on haavoittunut, muuten vahingoittanut ja laukauksen jälkeen kadonnut[18]. Samassa tutkimuksessa todettiin, että 5-14 % ammutuista peuroista pelkästään haavoittui ensimmäisestä laukauksesta, jonka jälkeen niitä jouduttiin ampumaan uudelleen. Tästä seurasi vakavaa kipua ja pelkoa laukausten väliseksi ajaksi. Tämän perusteella voidaan varovaisesti arvioida, että joka vuosi metsästyskaudella saaliin lisäksi noin 1000 hirveä ja noin 200 000–300 000 riistalintua vahingoittuu tai haavoittuu

[15] SANCO Study 2012/10357, Restraining Systems for Bovine Animals Slaughtered Without Stunning; Welfare and Socio Economic Implications (Bo.Rest. Final Report, 2015)
[16] European Commission, Study on information to consumers on the stunning of animals: Final Report DG SANTE evaluation framework contract lot 3 (Food chain)(2015)
[17] T.E. Holm & L. Haugaard, Effects of a Danish action plan on reducing shotgun wounding of common eider somateria mollissima (Bird Study 60, 2013), 131-134.
[18] Aebischer et al, Factors associated with shooting accuracy and wounding rate of four managed wild deer species in the UK, based on anonymous field records from deer stalkers (Plos One Vol 9 (19), 2014) 1-11.

pysyvästi. Arviossa ei ole huomioitu Suomen Britanniaa tiheäkasvuisemman ja metsästyksen osalta haastavamman maaston vaikutuksia.

Taulukko 1: Metsästyssaalis Suomessa 2020 (LUKE tilastot)

	Jänikset	Turkiseläimet*	Hirvieläimet	Muut sorkkaeläimet	Vesilinnut	Metsäkanalinnut	Muut riistalinnut	Suurpedot	Halli	Rauhoittamattomat linnut**
2020										
KOKOMAA	169200	319585	140737	1 257	296456	218000	352960	621	266	203400

Edellä mainituista seikoista huolimatta metsästystä käsitellään EU:ssa positiivisena arvona: *"Metsästys tuo merkittäviä sosiaalisia, kulttuurisia, taloudellisia ja ympäristöllisiä etuja Euroopan unionin eri alueilla"*

Komissio toteaa säädöksessään (EC) nr 1099/2009 metsästyksestä seuraavaa:
Metsästys ja vapaa-ajan kalastus tapahtuvat olosuhteissa, joissa eläimen lopettamisen edellytykset poikkeavat merkittävästi tuotantoeläimen lopetuksesta ja metsästyksestä säädetään siksi eri lainsäädännössä. Siksi on paikallaan erottaa metsästäessä tai vapaa-ajan kalastuksessa tapahtuva eläimen surmaaminen tämän näiden säädösten toimivallasta.

Eläinten kärsimys metsästyksen yhteydessä myönnetään, mutta kärsimystä perustellaan kulttuurisilla syillä. Juutalaisuudessa metsästys on täysin kiellettyä, sen eläimille aiheuttaman kivun ja kärsimyksen vuoksi. Toisaalta esityksen mukainen hallituksen esitys on kieltämässä juutalaisen uskonnon vaatimuksen ja kulttuurisen perinteen. Esitys on vakavassa ristiriidassa lainsäädännön yhdenvertaisuusperiaatteen kanssa eikä kestä loogista tarkastelua.

Lakiesityksen epäloogisuus shechitan osalta korostuu, sillä säädöksessä kielletään ensin shechitan suorittaminen ja heti perään kerrotaan, että tainnutus ei ole tarpeen kaloille tai äyriäisille, jotka runsaan tieteellisen aineiston perusteella kokevat kipua samoin kuin nisäkkäät. Samoin metsästyksen salliminen on epäloogista: perusteet sallimiselle ovat pääosin kulttuurisia, kun taas Suomen juutalaisten kansalaisten kulttuuria ja kulttuurista perintöä ei oteta esityksessä huomioon lainkaan.

5. JUUTALAISEN VÄESTÖN TARVE KOSHERTEURASTETULLE LIHALLE

Suomessa juutalainen yhteisö tilaa *shochet*in verrattain harvoin, ja muuallakin Euroopassa teurastuksia tehdään yleensä vain tilauksesta. Suomen tämänhetkinen lainsäädäntö tai pikemminkin sen virheellinen soveltaminen viranomaisten taholta käytännössä estää kaiken

kosherteurastuksen Suomessa kanoja lukuun ottamatta. Nykyinen oikeustila ei siis ole hyväksyttävä eikä hyvä myöskään juutalaisen yhteisön kannalta.

Suomessa kosherteurastus tapahtuu käytännössä aina yhden tahon, juutalaisen yhteisön, aloitteesta ja tilaamana. Suomessa shechita tapahtuu tällä hetkellä oman ruoantuotannon varmistamiseksi, ja olisi suotavaa, että lainsäädäntö tukisi ja mahdollistaisi tämän toiminnan. Joka tapauksessa määrät ovat pieniä. Jopa niissä maissa, joissa juutalainen yhteisö järjestää ja tilaa erityisen aktiivisesti kosherlihan tuotantoa, määrä on alle 0,5 prosenttia lihantuotannon kokonaismäärästä. On erittäin harvinaista, että tästä lihantuotannosta päätyy mitään yleisille markkinoille. Suomessa juutalaiseen yhteisöön kuuluu noin 2000 ihmistä, joten enimmilläänkin kosher-teurastuksen määrä kotimaiseen kulutukseen tulee pysyttelemään vähäisenä.

Toisaalta esimerkiksi Belgiassa syntyi pandemian ensimmäisen aallon aikana suuria toimitusvaikeuksia kosherlihan osalta. Siksi on oleellista, että jokainen juutalainen yhteisö EU-maissa pystyy tarvittaessa toimimaan omavaraisesti, mitä lihantuotantoon tulee. Koska käyttö on vähäistä ja lihatuotteet arvokkaita on myös itsestään selvää, että juutalainen yhteisö varmistaa, että tuotannossa noudatetaan lakeja, eläimiä kohdellaan hyvin, kärsimys ja ahdistus minimoidaan.

Juutalaisessa yhteisössä Suomessa lihaa kulutetaan sangen harkiten. Siksi on myös olennaista, että mahdollisuutta tähän ei lainsäädännössä kielletä tai välillisesti hankaloiteta.

Taulukko 2. Arvio lihan vuosittaisesta kulutuksesta[19]

Vuosittainen kulutus suhteutettuna väestöön		
Kategoria	Koko väestö	Juutalainen väestö
Linnut	12	10–12
Lammas ja vuohi	0,11	0,30
Nautaeläimet	0,30	0,05
Porsas	0,50	0

[19] P. S. Pozzi & T. Waner, Shechita (Kosher slaughtering and European legislation (Veterinaria italiana, 53(1), 2017)

Helsinki, 25.11.2022

Taulukko 3. Lihantuotanto Suomessa teuraseläinten lukumääränä 2020[20]

Yhteensä	Naudat yhteensä	Liharotuiset naudat	Siat	Lampaat	Vuohet	Hevoset	Siipikarja
82 870 946	261 685	45 431	1 913 739	65 122	700	675	80 628 317

Verrattaessa lihan kulutusta koko väestössä ja juutalaisen yhteisön jäsenmäärää Suomessa, voidaan arvioida, että koko yhteisön naudanlihan kulutus voitaisiin turvata jo sadalla naudalla, 600 lampaalla ja 20000 siipikarjateurastuksella. Kun näitä lukuja verrataan kokonaisteurastusmääriin (esim. 100 nautaa/261685 teurastettua nautaa tai 20 tuhatta kanalintua/80 miljoonaa teurastettua), voidaan todeta, että shechitan kokonaismäärä juutalaisen yhteisön jäsenten oikeuksien turvaamiseksi on parhaimmillaankin merkityksetön teurastusten kokonaismäärään verrattuna.

Lukumäärä pysyy merkityksettömänä myös verrattaessa riistasaaliiseen, jonka osoitettu kärsimys on huomattavasti shechita- tai muun teurastuksen aiheuttanutta suurempaa. Voidaan perustellusti kysyä, miksi vain juutalaisten teurastusmenetelmää halutaan rajoittaa erityisesti, kun kyseessä on ainut menetelmä, jolla juutalaiset suomalaiset voivat saada itselleen kotimaista liharuokaa. Suomen juutalaisen yhteisön käyttöön teurastettava määrä on niin pieni, ja käytössä on niin paljon shechitaa eläimelle julmempia teurastusmenetelmiä, että shechitan kieltämiselle ei ole mitään muuta perustetta kuin toimen kohdistaminen juutalaisen uskonnon harjoittamiseen ja sen vaikeuttaminen välillisesti.

6. TALOUDELLISET VAIKUTUKSET

Kosher-ruoan maailmanmarkkinat ovat erittäin suuret. Vuonna 2018 markkinoiden koon arvellaan olleen 19,1 miljardia dollaria, ja pitkään jatkuneella keskiarvoisella 3,7 miljardin vuosittaisella kasvulla niiden arvioidaan kasvavan vuoteen 2026 mennessä 25,6 miljardiin dollariin.[21] Päämarkkinat ovat Euroopan unionissa, kuten Saksassa, Israelissa, Iso-Britanniassa sekä Yhdysvalloissa.

Suomen tavoitteena on kasvattaa elintarvikevientiä. Suomella on erittäin hyvä maine puhtaiden elintarvikkeiden tuottajana. Nykyinen lainsäädäntö on käytännössä estänyt kosherteurastuksen. Jos lakimuutoksilla saadaan mahdollisuus suorittaa kosherteurastusta ammattimaisesti ja lainsäädännön ohjeiden mukaan, Suomella on mahdollisuus saada erityisesti pienille ja keskikokoisille lihantuottajayrityksille merkittävä tulonlähde. Kosherlihan markkinahinta on selkeästi muuta lihantuotantoa korkeampi.

Juutalaisen yhteisön tiedossa on useampia hankkeita, joissa olisi mahdollisuuksia ryhtyä vastuullisesti tuotetun, inhimillisesti shechita-teurastetun lihantuotannon kansainväliseen kauppaan. Jotta voitaisiin varmistaa eläimen hyvä kohtelu koko elämän ajan, karja, lampaat tai

[20] https://stat.luke.fi/tilasto/2026
[21] https://www.alliedmarketresearch.com/kosher-food-market-A06022

porot hankittaisiin viljelijöiltä, jotka ovat valmiita takaamaan eläimille paljon ehdotuksessa esitettyjä minimivaatimuksia paremman elämän.

Suomalaisen elintarviketeollisuuden ja erityisesti alkutuotannon vahvistamiseksi tarvitaan keinoja, joilla voidaan mahdollistaa myös pienten ja keskikokoisten alkutuotantoyritysten toiminta. Shechita vastaa huolenpitovaatimuksineen ja, kuten edellä on esitetty, inhimillisine teurastustapoineen, tähän ongelmaan täydellisesti.

Shechitan kieltäminen rajoittaa uskonnonvapauden ohella myös suomalaisten elinkeinovapautta. Kielto ei, kuten aiemmin esitetty, ole oikeasuhtainen eläimen kokeman kärsimyksen kanssa. Shechita on inhimillinen, huolenpitoa korostava tapa eläintenpitoon ja niiden teurastukseen. Kieltämällä shechitan Suomen valtio estää kansalaisiltaan oikeuden harjoittaa maataloutta, jossa tavoitteena on kosher-lihatuote, sekä kosher-lihatuotteen vientimarkkinoiden potentiaalin hyödyntämisen omaan liiketoimintaan. Niillä mailla, joissa shechitan saa suorittaa, on näin ollen epäreilu kilpailuetu Suomeen verrattuna. Esitetyt eläinoikeusperusteet eivät ole riittäviä näin fundamentaaliseen perusoikeuden rajoitukseen.

7. OIKEUDELLINEN NÄKÖKULMA

Euroopan unionin direktiivi 93/119/EU edellyttää artiklassaan 5, että (1. a))
”Kavioeläimet, märehtijät, siat, kanit ja siipikarja, jotka (joka) tuodaan teurastamoon teurastettavaksi on …
c) Tainnutettava ennen teurastusta tai lopetettava välittömästi liitteessä C olevien määräysten mukaisesti,
mutta säätää erikseen kohdassa 2.
”Edellä 1. kohdan c alakohdassa säädettyjä vaatimuksia ei sovelleta eläimiin, jotka joutuvat uskonnolliseen rituaaliin kuuluvan erityismenetelmän kohteeksi.

Tätä direktiiviä on täydennetty Euroopan unionin asetuksella 1099/2009[22]:

18) *Direktiivillä 93/119/EY säädettiin tainnutusta koskevasta poikkeuksesta teurastamossa tapahtuvan uskonnollisen teurastuksen yhteydessä. Koska jäsenvaltioiden erilaisista olosuhteista johtuen uskonnolliseen teurastukseen liittyvät yhteisön säännökset on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä eri tavoin ja koska kansallisissa säännöissä otetaan huomioon näkökohtia, jotka menevät tämän asetuksen tarkoitusta pidemmälle, on tärkeätä, että ennen teurastusta tapahtuvaa eläinten tainnutusta koskeva poikkeus säilytetään niin, että kullekin jäsenvaltiolle jätetään kuitenkin tietty määrä toimivaltaa. Näin ollen tässä asetuksessa kunnioitetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjan 10 artiklassa vahvistettua uskonnon vapautta ja oikeutta tunnustaa uskontoa tai vakaumusta jumalanpalveluksissa, opettamalla, hartaudenharjoituksissa ja uskonnollisin menoin.*

Ilman ennalta tapahtuvaa tainnuttamisesta on annettu myös tarkempaa säätelyä.

[22]eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=CELEX:31993L0119
CELEX%2032009R1099%20FI%20TXT.pdf

43) *Teurastus ilman tainnuttamista edellyttää tarkkaa kurkun leikkaamista terävällä veitsellä, jotta eläimen kärsimys olisi mahdollisimman vähäistä. Lisäksi jos eläimen liikkumista ei mekaanisesti rajoiteta leikkaamisen jälkeen, veren poistuminen todennäköisesti hidastuu, mikä pitkittää kärsimystä tarpeettomasti. Naudan-, lampaan- ja vuohensukuiset eläimet ovat yleisimmät tällä menettelyllä teurastettavat lajit. Ilman tainnutusta teurastettavien märehtijöiden liikkumista olisi sen vuoksi rajoitettava yksittäin ja mekaanisesti.*

Nykyinen EU-sääntely painottaa uskonnollisten vähemmistöjen oikeutta pitää yllä ja säilyttää omien uskonnollisten vaatimustensa mukaiset teurastusmenetelmät. Vaikka nyt käsiteltävässä lakiehdotuksessa ei pyritä kieltämään juutalaisen uskonnonharjoittamista suoraan, esityksessä ehdotetut säädökset aiheuttavat välillisen haitan ja hankaloittavat juutalaisten elämää Suomessa. Siksi kyse on uskonnonvapautta rajoittavasta toiminnasta.

Historiallisesti lakiesitys asettuu naapurivaltioiden lainsäädännön kanssa erittäin epäilyttävään valoon. Ensimmäinen shechitan kieltänyt maa Euroopassa oli Sveitsi vuonna 1892. Itä-Euroopassa laajat pogromit (juutalaisvaino) olivat aiheuttaneet merkittäväksi koetun muuttoliikkeen läntiseen Eurooppaan. Sveitsin kielto oli osa pyrkimystä rajoittaa muuttoliikettä Sveitsiin, ja sen perusta oli selvän antisemitistinen. Muut maat kuten Norja (1929), Saksa (1933), Ruotsi (1937) ja Alankomaat (2012) kielsivät tai pyrkivät kieltämään shechitan selkeästi juutalaisvastaisen asenneilmapiirin aikana tai kuten Alankomaat, avoimesti maahanmuuttoa rajoittaakseen.

Kahden Belgian alueen, Flanderin ja Vallonian asettama rituaaliteurastuksen kielto säädettiin ilman minkäänlaista keskustelua tai neuvottelua alueiden juutalaisyhteisön kanssa, ja alueiden poliittiset päätöksentekijät toimivat tietämättöminä shechitan todellisesta luonteesta. Mikään maa ei ole vienyt eteenpäin aloitteitaan rituaaliteurastuksen kieltämisestä, jos asiasta on neuvoteltu ja konsultoitu perusteellisesti juutalaisyhteisöä.

8. YHTEENVETO JA SÄÄDÖSEHDOTUS

Shechita on humaani tapa kasvattaa eläimiä ja kohdella niitä, ja siihen liittyy eläinystävällinen ja humaani, mahdollisimman kivuton teurastustapa. Lisäksi se on ainut tapa tuottaa juutalaisten ravinnoksi kelpaavaa lihaa. Lakia säätäessä on tarpeen keskittyä koko eläimen elämänkaareen teurastuksen muutamien sekuntien viiveiden sijaan.

Shechitan kieltäminen on myös huolestuttavaa siksi, että lakiesitys jättää huomiotta vahingossa tai tietoisesti lukuisia vakavampi eläinten hyvinvointiin liittyviä vakavia ongelmia. Ne vaikuttavat huomattavasti enemmän ja useampien eläinten elämään kuin shechita yleisimmilläänkin pystyy tekemään.

Lakiesitys jättää kokonaan pohdinnan ulkopuolelle juutalaisen uskonnon vaatimusten mukaisen ravinnon tuottamisen Suomen juutalaiselle yhteisölle. Se rajoittaa usealla tavalla juutalaisten uskonnonvapautta sekä maatalousyrittäjien elinkeinon harjoittamisen vapautta, sekä asettaa suomalaiset yrittäjät eri asemaan moniin muihin EU-maihin nähden.

SUOMEN JUUTALAISTEN
SEURAKUNTIEN KESKUSNEUVOSTO
CENTRALRÅDET FÖR DE JUDISKA
FÖRSAMLINGARNA I FINLAND
CENTRAL COUNCIL OF JEWISH
COMMUNITIES IN FINLAND
המועצה המרכזית של הקהילות
העבריות בפינלנד

Helsinki, 25.11.2022

Esitämme, että asia ratkaistaan lisäämällä lakiin 65 b§, jonka mahdollinen kirjaus voisi kuulua esimerkiksi seuraavasti:

65b §
Jos teurastus tapahtuu Suomessa rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan ehdottoman, kirjallisen, useita satoja vuosia vanhan vaatimuksen mukaan, kyseessä on rituaaliteurastus. Rituaaliteurastuksen suorittaminen on sallittu ilman verenlaskua edeltävää tainnuttamista.
Rituaaliteurastus on suoritettava siten, että eläimen kärsimys on mahdollisimman vähäinen. Teuraseläimen tajunnan menetys on varmistettava viillon jälkeisellä, mahdollisimman pian suoritettavalla lajityyppisellä tainnutuksella. Tämä on suoritettava ilman turhaa viivytystä, enintään noin 40 sekunnissa.
Rituaaliteurastuksen saa suorittaa vain ammattitaitonsa osoittanut, menetelmään erityiskoulutettu ammattilainen, jonka pätevyydestä säädetään erikseen asetuksella.
Rituaaliteurastus suoritetaan aina asianmukaisissa tiloissa eläinlääkärin valvonnassa.

Tässä ehdotuksessa mainittu 40 sekunnin aikaraja on saatu keskustelussa shechita-asiantuntijan kanssa. Se on maksimiaika, jonka mukaan asiantuntija katsoo, että myös haastavassa ja yllättävässä tilanteessa tainnutus voidaan suorittaa työturvallisuutta vaarantamatta. Todellisuudessa aika on huomattavasti lyhyempi.

Hallituksen esitys nykymuodossaan on ristiriidassa sekä Euroopan unionin säädösten että Suomen perustuslain ja muiden lakien takaamien vapauksien kanssa, eikä ole tasapuolinen suhteessaan koko väestöön ja uskonnollisiin vähemmistöihin. Lainsäädäntö nyt esitetyssä muodossa olisi vakavassa ristiriidassa juutalaisten oikeudelle Euroopan unionin perusoikeuskirjassa (artikla 10) taattua uskonnonvapautta. Nykyisen muotoisen lakiesityksen hyväksyminen vaikeuttaisi juutalaisten elämää Suomessa sekä suoraan että välillisesti. Tämä tulisi aiheuttamaan sekä kansallisia että kansainvälisiä poliittisia, diplomaattisia ja taloudellisia seurauksia.

Helsingissä 25. marraskuuta 2022
Suomen juutalaisten seurakuntien keskusneuvosto ry

Yaron Nadbornik
Puheenjohtaja

SUOMEN JUUTALAISTEN SEURAKUNTIEN KESKUSNEUVOSTO r.y.
PUH./TEL. (09) 586 0310
MALMINKATU 26, 00100 HELSINKI / MALMGATAN 26, 00100 HELSINGFORS
E-MAIL: srk@jchelsinki.fi